

Studieplan 2009/2010

Videreutdanning i veiledning - tidligere Veiledning og coaching trinn I og II

Videreutdanning i veiledning er samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Lillehammer.

Studiet består av fire emner – hvert på 15 studiepoeng som til sammen utgjør et studietilbud på 60 studiepoeng på deltid over to år. Studiet kan innpasses i ulike masterløp. Arbeid foregår blant annet for å få til et samarbeid med NTNU. NTNU tilbyr som eneste utdanningsinstitusjon i Norge en disiplinorientert master i pedagogikk, studieretning rådgivning (120sp som kvalifiserer til opptak i ph.d programmet i pedagogikk/rådgivning).

Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer har helse- og sosialfag som utgangspunkt for sin videreutdanning, mens NTNU har pedagogikk og skole. Bortsett fra betegnelsene "Veiledning og Rådgivning" – anses utdanningene å gi tilsvarende grunnlag for videre masterløp. Høgskolene i Gjøvik og Lillehammer bruker "Veiledning" og som paraplybegrep for en utdanning som kvalifiserer for arbeid som veileder, coach, mentor eller rådgiver i ulike sammenhenger.

Studieplanen har som utgangspunkt at veiledning er nært knyttet til yrkeshverdagens praksisvirkelighet og erfaring. Praksis skal være gjenstand for refleksjon og utvikling både på individ, gruppe og organisasjonsnivå. En vesentlig grunntanke ved studiet er at læring er en uavsluttet livslang prosess. Som utdannede veiledere skal studentene ha kompetanse i å kunne lede, strukturere og legge til rette for virksomme læreprosesser på individ, gruppe og organisasjonsnivå.

Faglig innhold

Studiet har som målsetting at studentene skal få forståelse for og innsikt i veiledning, samt utvikle ferdigheter i kommunikasjon og samhandling på individ, gruppe og organisasjonsnivå. Studentene skal selv bli i stand til hjelpe personer til å utvikle selvinnrettet og ferdigheter som igjen øker deres handlings- og samhandlingskompetanse i den aktuelle konteksten. Studentene utfordres gjennom studiet til å etablere et personlig repertoar av tilnæringsmåter i veiledning.

Studentene skal etter endt utdanning:

- ha utviklet et personlig forholdet til valg og begrunnelse for ulike metoder i veiledning.
- ha tilegnet seg kvalifikasjoner til å planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplegg i

veiledning

- ha oppøvet evnen til systematisk refleksjon over teoretisk kunnskap og praksiserfaring
- ha utviklet et personlig og bevisst forhold til skriftlig formidling i en faglig kontekst
- ha utviklet forståelse for og innsikt i verdier og etisk grunnlag for veiledning
- kunne se sin faglig virksomhet som veileder i en samfunnsmessig sammenheng

EMNEOVERSIKT

Emne 1. Grunnlagsforståelse i veiledning

- Hermeneutisk grunnlagsforståelse: min fortelling i møte med den andre
- Nærhetsetikk: møte med den unike andre
- Den språkssystemiske/ narrative veiledningen med vekt på virkelighetsforståelse, språk og meningsskapning.
- Kroppsperspektivet i veiledning

Emne 2. Arbeidsmåter i veiledning

- Læringssyn
- Ulike arbeidsmåter/metoder i veiledning: systemisk, gestalt, Løft, coaching, kollegaveiledning
- Reflekterende prosesser i veiledning
- Etiske, moralske og filosofiske perspektiver i møte med den andre

Emne 3. Selvrefleksivitet som grunnlag for relasjonskompetanse i veiledning

- Ulike tilnærminger: genogram, ulike forståelser av selvet, kropp, kultur og kjønn
- Gruppedynamikk, teambygging, konfliktforhandling
- Kunnskapsforståelse – den reflekterte praktiker

Emne 4. Veiledning i ulike kontekster

- Organisasjon
- Ledelsesbasert coaching
- Samfunn
- Sam-tale i terapi, vitenskap og veiledning
- Dialogen i et internasjonalt perspektiv

Progresjon

- I emne 1 vektlegges grunnlagstenkning i veiledning knyttet til etisk fundament og læringssyn.
- Emne 1 og 2 knyttes primært til individ og gruppenivå.
- Emne 3 har fokus på selvrefleksivitet og utvider elementer fra emne 1 både i dybde og bredde. Emnet har også større fokus på gruppedynamikk og nettverksbygging.
- Emne 4 utvider perspektivene til også å omfatte veiledning i organisasjons- og samfunnsmessige kontekster.

Faglig profil og teoretisk referanseramme

Mennesket som fortolkende og meningskapende – det hermeneutiske perspektivet

Tilnærmingen bygger på en hermeneutisk forståelse av mennesket som fortolkende og meningskapende individ, knyttet til en tradisjon og en sammenheng. Dette konkretiseres gjennom valget av en språkssystemiske/ narrativ forståelsen som faglige fundament for veiledning der språket ses som det sentrale bindeleddet og redskapet i denne sammenhengen.

Det narrative perspektivet vektlegger at mennesker opplever og erfarer sine liv gjennom de

historier som fortelles. En fortelling forstås i denne sammenheng som en meningsenhet som gir ramme for erfaringen, organiserer og gir den et mønster. (Lundby 2000) Gjennom opplevelser og erfaringer skaper mennesker seg et bilde og en forståelse av verden, og sees som en medskaper og opprettholder av den sosialt konstruerte virkeligheten. (Berger og Luckmann 2000) Å fortelle / skape historier er en måte å forstå, konstruere og lære i dialog og samhandling med andre mennesker, og bygger på et sosialkonstruksjonistisk perspektiv. (Bjørke 2006) Den narrative tilnærmingen representerer et forsøk på å tenke og handle konsekvent, - ikke strategisk. Den bygger på samtalen i seg selv og ønsket om å legge til rette for dialog, og har en klar ikke-instrumentell forståelse av veiledning. I dette perspektivet blir måten å møte den andre på i sam-talen det sentrale. Nærhetsetikk representert via Levinas` fundamentaletikk og møte den unike andre er viktige byggesteiner i en slik relasjon.

- *Det narrative perspektivet*

Å arbeide med sin egen fortelling/ forståelse i møte med "den andre" er sentralt i arbeidet med sin posisjon i veiledning. Møtet med den andre, den andres fortelling og forståelse av seg selv sees som kjernepunkt i utdanningen. I dette samspillet er veilederen sentral, og bevissthet om hvem man er i denne posisjonen er avgjørende for hva slags veiledning som kan skapes.

Som et ledd i denne prosessen har arbeidet med livsfortelling fått en viktig plass. Denne fortellingen skapes ut i fra hva den enkelte student ser at han /hun bringer med seg inn i sin veilederposisjon, og blir studentens verktøy i arbeidet med å utvikle seg som veileder. I dette perspektivet sees læring / utdanning som en personlig prosess som den enkelte selv må konstruere og integrere.

Gjennom å arbeide med sam-talen i undervisning, loggskrivning og i veiledningsgrupper, gis språket en sentral plass. Denne bevisstgjøringen sees som både en måte å lære på, og som redskapet i veiledning, og representerer et sosialkonstruksjonistisk syn både på læring og veiledning.

- *Det kroppslige perspektivet*

Kroppen som kilde til kunnskap forutsetter et fenomenologisk livsverden perspektiv på kroppen. Kroppen som levende, erfarende og kommuniserende gis gyldighet som kunnskapskilde (Merleaut-Ponty, 1968: The Visible and the Invisible). Habitus – måten vi framstår på kroppslig er sosialt og kulturelt preget (Bourdieu 1999: Meditasjoner). Refleksjon over meg selv som kropp knyttet blant annet forståelser av kjønn og kultur i et samfunnsmessig perspektiv bidrar til måter å forstå seg selv på og bidrar til å utvikle egen rolle som veileder. Kroppen blir både en kilde til selvrefleksjon og et ledd i det å være i samspill/ sam-tale med andre. (Stern 2003: Spedbarnets interpersonlige verden;

Stern 2004: Det nuværende øyeblikk; Bråten 2004: Kommunikasjon i relasjoner). Kroppens uttrykk er et fundament for språklig og narrativ kommunikasjon.

Egen sårbarhet – forstått som evne og vilje til kontakt med egne følelser – er en ressurs for utvikling som person gjennom veiledning. Følelsemessige uttrykk som grunnlag for kommunikasjon både meg selv og andre vektlegges. Anerkjennelse av følelser som en vei til erkjennelse, innebærer selvrefleksjon og avgrensing. Kontakt med egen sårbarhet danner grunnlag for selvrefleksjon og selvutvikling som veileder.

· *Det kognitive perspektivet*

Det kognitive perspektivet handler om mentale prosesser og hvordan disse påvirker og blir påvirket av ytre og indre forhold hos mennesket. Hva vi tenker om hendelser påvirker hvordan vi føler, på samme måte som følelsene påvirker hva vi tenker. Ved å styre tankene i konstruktiv retning kan mennesket påvirke måten det møter seg selv og andre på. I veiledning vil det kognitive perspektivet bety at veileder legger vekt på å bevisstgjøre den andres tankemønstre og hvordan dette kan ha betydning for følelser, språk og atferd. Veileder må også arbeide med egne indre dialoger og tankestrukturer for å opparbeide større selvinnsett i veilederrollen. Særlig viktig er bevisstheten om hvordan egen erfarings- og forestillingsverden påvirker tolkningen av den andre. Å bli seg bevisst egen tolkning står sentralt for å opparbeide en tydelig jeg/du-sortering i veiledning.

Lærings- og kunnskapsforståelse

Hvordan veiledning læres sees i forhold til det som studiet ser som innholdet i veiledningen. Den narrative tilnærmingen i veiledning bygger på selve møtet med den andre, og poengterer sam-talen og sam-været. Å skape undring og åpne opp for en god dialog er derfor sentralt.

Arbeid med refleksjon over seg selv og sin posisjon i møte med andre i veiledning er gjennomgående. Den ikke-instrumentelle forståelsen av veiledning bidrar til at studentene utvikler seg som personer og former sin veilederposisjon ut fra dette.

Utdanningen bygger på tre gjennomgående perspektiver som utgangspunkt for læring: det narrative, kroppslige og kognitive. Disse gjenspeiler studiets forståelse av veiledning som relasjonelle prosesser der selvutvikling som veileder står sentralt. Disse perspektivene gjenspeiles i studiet på individ, gruppe, organisasjon og samfunnsnivå.

Opptakskrav

3 årig utdanning fra høgskole eller universitet (bachelor utdanning), og minst 2 års relevant yrkespraksis. Søkere med annen aktuell utdanning/erfaringsbakgrunn vil kunne bli vurdert for opptak etter individuell vurdering (Vi gjør oppmerksom på at en må ha generell studiekompetanse for å bli vurdert som søker).

Studenter som har 30 studiepoeng (eller tilsvarende) i veiledning fra tidligere, kan søke opptak direkte til emne 3.

OPPTAK SKJER GJENNOM HØGSKOLEN I GJØVIK (For mer informasjon se www.hig.no)

Undervisnings- og læringsmetode

Studiet har samling på en fast ukedag. Ca. en gang pr. måned har studentene studiedag hvor det arbeides med ulike oppgaver og arbeidskrav. Det er ca. 25 samlingsdager i løpet av studieåret. Normert studietid for hvert trinn er 1 år, med en forventet studieinnsats i gjennomsnitt ca. 20 timer pr. uke. Det er obligatoriske samlingsdager – noe som innebærer 80% frammøte for å kunne ta eksamen.

Oppstart for emne 1 og 3 er månedskiftet august /september. For emne 2 og 4 er oppstart i januar.

Emne 1 og 2 er lokalisert til Høgskolen i Gjøvik, emne 3 og 4 på Høgskolen i Lillehammer .

Fagfolk fra begge høgskoler er involvert i alle emner.

Arbeidsformer

Samlingsdagene er sammensatt slik at de tre perspektivene aktiveres på ulike måter og i ulik grad. Det legges til rette gjennom øvelser, trening og drøftinger til at egne erfaringer danner grunnlag for samspill og samhandling i veiledning. Teori presenteres både gjennom forelesninger og etterlesninger. Video brukes som læringsverktøy. Det legges stor vekt på skriftlighet gjennom loggskrivning og andre arbeidskrav. Det forventes aktiv deltakelse av alle. På 5 halve samlingsdager i hvert emne deltar studentene i veiledningsgrupper ledet av høgskolenes veiledere. Studentene har i tillegg praksis på i alt 60 timer fordelt over de fire emnene.

Eksamen

Arbeidskrav og eksamen

Emne 1: Læring gjennom veiledning

- Refleksjonslogg x 1
- Litteraturlogg x 1
- Avsluttende oppgave emne I, individuell og gruppe

· Egen praksis som veileder tilsvarende 15 timer

· Gruppeveiledning 15 timer ledet av høgskolen veiledere

Emne 2: Arbeidsmåter i veiledning

- 1 refleksjonslogg
- 1 litteraturlogg
- Egen praksis som veileder tilsvarende 15 timer
- Gruppeveiledning 15 timer ledet av høgskolen veiledere
- Fordypningsoppgave, selvvalgt problemstilling
- Muntlig etterprøving

Emne 3: Selvrefleksivitet som grunnlag for relasjonskompetanse i veiledning

- 2 praksislogger etter egen veiledning
- 1 litteraturlogg
- 3 logger etter undervisning/veiledning
- Personlig læreplan
- Refleksjonsbasert hjemmeoppgave (eksamen)

Emne 4: Veiledning i ulike kontekster

- 3 praksislogger etter egen veiledning
- 1 litteraturlogge
- 2 logger etter undervisning/veiledning
- Fordypningsoppgave, selvvalgt problemstilling

Heltid/ deltid

Deltid

Studielengde

2 år

Grad/ kompetanse

Videreutdanning

Opptak

Søknad sendes Høgskolen i Gjøvik

Kull

2009/2011

Godkjenningsorgan

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Foreløpig godkjenning SU-sak 03/08

Godkjenningsdato

17.01.2008

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Emneoversikt